

בבית המשפט העליון

בש"א 6636/20

לפני: כבוד הרשם רון גולדשטיין

המבקשת: כריסטינה אוסוב

נגד

המשיבים: 1. כונס הנכסים הרשמי
2. עו"ד יקיר ניידק- מנהל מיוחד

בקשה להארכת מועד לנקיטת הליך; תשובת המשיב 2 לבקשה; תגובת המבקשת לתשובה

החלטה

1. זוהי בקשה להארכת מועד להגשת בקשת רשות ערעור על החלטת בית המשפט המחוזי מרכז-לוד (כבוד השופטת ש' גלד) בפש"ר 19-06-32730 מיום 24.6.2020.
2. בהחלטתו של בית המשפט קמא מושא בקשת הארכה התקבלה באופן חלקי בקשתו של המשיב 2 (להלן: המנהל המיוחד) להגדלת סכום צו התשלומים החודשי בהליך פשיטת הרגל המתנהל בעניינה של המבקשת (להלן: ההחלטה). החלטה כגון דא, מקום בו עומדת היא בפני עצמה, אינה בגדר "צו בפשיטת רגל" ואף אין מדובר בהחלטה הסוגרת את תיק פשיטת הרגל. על כן דרך התקיפה עליה היא בהגשת בקשת רשות ערעור (ראו, רע"א 4746/11 גרוזמן נ' כונס הנכסים הרשמי, פסקאות 9-10 (26.10.2011); רע"א 7567/18 מוקבל נ' כונס הנכסים הרשמי, פסקה 5 (2.12.2018)). למבקשת עמד אפוא פרק זמן של שלושים ימים להגשת בקשת רשות ערעור על ההחלטה (ראו תקנה 399 לתקנות סדר הדין האזרחי, התשמ"ד-1984 (להלן: תקנות סדר הדין)). המועד האחרון הקבוע בדין להגשת בקשת רשות ערעור חל לפיכך ביום 26.7.2020.

3. ברם, הבקשה שלפניי הוגשה אך ביום 21.9.2020, דהיינו כחודשיים לאחר מועד זה. הטעם המרכזי העומד בבסיס הבקשה נוגע להשתלשלות העניינים בקשר עם ייצוג המבקשת בידי הלשכה לסיוע משפטי. ברקע הדברים יצוין כי מן החומר שלפניי עולה כי בהליך פשיטת הרגל המתנהל בפני בית המשפט המחוזי מיוצגת המבקשת על-ידי עורך דין מטעם "מערך הייצוג החיצוני" של הלשכה לסיוע משפטי במסגרת מסלול המכונה "גישה ישירה". בהקשר זה מציינת הלשכה לסיוע משפטי בבקשת הארכה דנן, כי עורכי-דין המייצגים בעלי דין מטעם "מערך הייצוג החיצוני" של הלשכה לסיוע משפטי במסלול "גישה ישירה", מוסמכים ככלל לנהל את ההליך שלגביו ניתן להם כתב מינוי בהתאם לשיקול דעתם המקצועי ומבלי להידרש בכל שלב לקבלת אישור מראש מהסיוע המשפטי ועליהם להעביר בדיעבד דיווחים על אודות פעולותיהם בתיק, לעורך דין "מהצוות הפנימי האחראי על הפיקוח בתיק" (להלן: עורך הדין המפקח). חריג מרכזי לכך הן פעולות הנוגעות להגשת ערעורים. על פי הנטען על ידי הלשכה לסיוע משפטי, עורך הדין החיצוני "אינו מוסמך לפי שיקול דעתו להגיש ערעורים על החלטות שהתקבלו בהליך" ו-"אין הוא רשאי, בטרם הוצא לו כתב מינוי לכך, במסגרת תיק ייעודי חדש להגיש בקשת רשות ערעור".

4. בהתאם לאמור בבקשה, הדיווח של עורך הדין החיצוני לעורכת הדין המפקחת באשר למתן החלטתו של בית המשפט המחוזי התעכב במקרה דנן באופן משמעותי וזאת "בשל עיכוב הנובע מעומס עבודה חריג במשרדו [של עורך הדין החיצוני], בין השאר נוכח משבר הקורונה, ויציאתם של חלק מעובדי משרדו לחל"ת אשר הביאה לשינוי במצב כוח האדם". עוד צוין בבקשה כי בסופו של דבר נמסר דיווח בעל-פה ללשכה לסיוע משפטי בסוף חודש אוגוסט 2020 והועבר לידי עורכת הדין המפקחת ביום 21.9.2020, ובו ביום הוגשה בקשה הארכה. חשוב לציין כי בבקשה ובהשלמת הטיעון שהגישה המבקשת נטען עוד כי מיום 6.8.2020 החלה המבקשת לפנות בעצמה ללשכה לסיוע משפטי בבקשה להחלפת עורך דינה המייצג ובהמשך לכך המשיכה לפנות ללשכה לסיוע משפטי "כמעט באופן יומיומי". רק במהלך שיחה טלפונית שהתקיימה ביום 21.9.2020 התברר לעורכת הדין המפקחת כי העתק מהחלטתו של בית המשפט קמא כלל לא הועבר ללשכה לסיוע משפטי. לנוכח השתלשלות עניינים זו ובהתחשב במתכונת העבודה המצומצמת של הלשכה לסיוע משפטי בחודשים האחרונים, עקב התפשטות הקורונה, ועומס העבודה שנוצר כתוצאה מכך, עותרת המבקשת למתן ארכה להגשת ההליך הערעורי על מנת שהלשכה לסיוע משפטי תבחן את זכאותה לקבלת סיוע משפטי בערכאת הערעור.

המשיב 1 מסכים לבקשה ואילו המנהל המיוחד מתנגד לה.

5. לאחר שעיינתי בטענות הצדדים הגעתי לכלל מסקנה, לא בלי התלבטות, כי דין הבקשה להתקבל. בית המשפט רשאי להאריך את המועד להגשת הליך ערעורי בהינתן "טעם מיוחד" לכך (ראו, תקנה 528 לתקנות סדר הדין). בעניינינו, המבקשת טוענת כאמור כי האיחור בהגשת הבקשה נעוץ בעובדה שעורך הדין החיצוני לא דיווח במועד לעורכת הדין המפקחת בלשכה לסיוע משפטי על עצם מתן החלטת בית המשפט קמא, כפי הנדרש ממנו כמי שנמנה עם "מערך הייצוג החיצוני" של הלשכה לסיוע משפטי. זאת, עקב עומס העבודה במשרדו של עורך הדין החיצוני אשר נבע משיבושי העבודה במשק לנוכח התפשטות נגיף הקורונה בחודשים האחרונים. אלא שככלל, עומס עבודה אינו מהווה "טעם מיוחד" המצדיק היעדרות לבקשה להארכת מועד לנקיטת הליך ערעורי (ראו, ב"ש 1017/82 בווארין נ' אברבך, פ"ד לז(1) 420, 419 (1983); בש"א 5800/06 עדאל נ' מדינת ישראל (25.7.2006)). אכן, בעת בחינת בקשות להארכת מועד הנובעות מהשלכות התפשטות נגיף הקורונה על דפוסי העבודה במשק, בהחלט יש מקום לנקוט גישה ליברלית (ראו, רע"א 2682/20 ראובן סרוגו חברה לבניה בע"מ נ' לב ארי (11.5.2020); בש"א British Airways PLC 1223/20 נ' עמותת הצלחה – לקידום חברה הוגנת (16.3.2020)). עם זאת, אין די בהקשר זה בהעלאת טענות לקוניות וסתמיות ועל מבקש הארכה מוטלת החובה לפרט באופן סדור, מפורט ומנומק מדוע נדרש לו פרק הזמן המבוקש לצורך הגשת ההליך, תוך תמיכת טענותיו בתצהיר (ראו, בש"א 4356/20 פלונית נ' האפוטרופוס הכללי (2.7.2020); בש"א 7556/20 פלוני נ' פלונית (5.11.2020)).

6. בעניינינו, הטענות הנוגעות לעומס העבודה במשרדו של עורך הדין החיצוני לא נתמכו בתצהיר והן הועלו באופן כוללני וללא פירוט מספק. ויובהר כי עורך הדין החיצוני נמנה כאמור עם מערך הייצוג החיצוני של הלשכה לסיוע משפטי ומשהבקשה דגן הוגשה על ידי הלשכה לסיוע משפטי עצמה מצופה היה להביא פירוט ממשי בהקשר זה. פירוט כאמור לא הובא ולא למותר לציין כי כל שהיה נדרש בנסיבות המקרה דגן על מנת למנוע את הגשת הבקשה דגן הינו העברת דיווח – גם אם לקוני – ללשכה לסיוע משפטי במועד, מהלך אשר אינו כרוך מעצם טיבו בהשקעת זמן עבודה רב מצד עורך הדין המדווח. יובהר בהקשר זה כי לא נעלמה מעיניי גם טענת המנהל המיוחד, כאמור בתשובתו לבקשה, כי במהלך חודש יולי 2020 נשלחו על-ידי מזכירת משרדו של עורך הדין החיצוני דוחות דו-חודשיים למשרדו של המנהל המיוחד ונתון זה מלמד כי משרדו של עורך הדין החיצוני היה פעיל, בצורה כזו או אחרת, במהלך תקופה זו.

7. על אף האמור, ראיתי להיעתר כאמור לבקשה נוכח משקלם המצטבר של השיקולים הבאים: ראשית, נתתי דעתי לכך שעורכת הדין המפקחת פעלה להגיש את

הבקשה דנן בו ביום שבו נודע לה על מתן החלטת בית המשפט המחוזי. בכך פעלה היא בשקיפה ראויה להגשת הבקשה בהקדם ואין לזקוף את העיכוב בהגשת ההליך לחובתה; שנית, על אף שפנייתה הראשונה של המבקשת ללשכה לסיוע משפטי לאחר מתן החלטתו של בית המשפט קמא נעשתה רק לאחר חלוף המועד להגשת בקשת רשות הערעור, דומה כי מרבית תקופת האיחור אינה נעוצה בהתנהלותה שלה; שלישית, לא נטען על ידי המנהל המיוחד כי התגבש מבחינתו אינטרס הסתמכות על סופיות ההחלטה; ורביעית, יש מקום לדעתי לתת משקל גם למהות ההליך וזאת מבלי להביע עמדה באשר לסיכוייו. לנוכח טעמים מצטברים אלה באתי כאמור למסקנה כי הכף נוטה, גם אם בדוחק, לעבר מתן הארכה.

8. במבט רחב יותר יוער כי בקשות ארכה המוגשות על ידי הלשכה לסיוע משפטי, בנסיבות דומות לנסיבותיו של המקרה דנן, מציבות לעתים בפני בית המשפט דילמה לא פשוטה.

מחד, מקובל עליו כי יש לתת משקל למהות ההליך ולדבר הייצוג בידי הלשכה לסיוע משפטי. הקושי המובנה בהסדרת הייצוג לאוכלוסיות מוחלשות ומעוטות יכולות – במיוחד כיום ב"עידן הקורונה" והקשיים הכלכליים הרבים הנלווים לו – צריך שיהווה שיקול בבחינת בקשה להארכת מועד להגשת הליך ערעורי (ראו, בש"א 932/18 פלונית נ' פלוני, פסקה 13 (16.6.2019); כן ראו בש"א 2381/18 טארק נ' פלוני, פסקה 2 (24.6.2018)). אכן, "כאשר מדובר במבקש דל אמצעים, אשר נזקק לארכה לשם הסדרת ייצוגו המשפטי, הרי שנוכח חשיבותה של זכות הפניה לערכאות, האינטרס שלו לקבל סיוע משפטי נאות עשוי לגבור על האינטרס של בעל הדין שכנגד לסופיות הדין, ובכך לבסס את אותו 'טעם מיוחד' הנדרש לצורך הארכת מועד" (בש"א 4480/09 טיסו נ' כונס נכסים הרשמי (1.6.2009)).

מנגד, עצם הפנייה ללשכה לסיוע משפטי אין בה כשלעצמה משום צידוק לקבלת ארכה "אוטומטית" והיא אינה מהווה מניה וביה "טעם מיוחד" להארכת מועד (ראו בש"א 2251/16 גטאס נ' דוברובסקי, פסקה 3 (11.4.2016)). יש לבחון כל מקרה על פי נסיבותיו, ודומה כי על פי הכללים הפורמליים, שחלקם פורטו לעיל, ספק אם קיימת בענייננו הצדקה למתן ארכה אך בשל טענות לקוניות הנוגעות לעומס העבודה. לכך יש להוסיף כי גם עניינים שנעוצים במערכת היחסים בין עורך דין ללקוחו, ובכלל זה הסדרת הייצוג, אינם מהווים אף הם ככלל "טעם מיוחד" להארכת מועד (ראו, למשל: בש"א 7312/18 פלד נ' עיריית תל אביב-יפו, פסקה 4 (5.11.2018)).

9. ההכרעה במקרים אלה יכולה להתייטר מקום בו מוגשת על ידי הלשכה לסיוע משפטי בקשת ארכה במועד, דהיינו בתוך פרק הזמן להגשת הערעור או בקשת רשות הערעור, ומקום בו מועברים ללשכה לסיוע משפטי דיווחים במועד על אודות מתן החלטות שיפוטיות אשר נשקלת לגביהן הגשת הליך ערעורי. לא נעלמו מעיניי טענות הלשכה לסיוע משפטי בנוגע לעומס העבודה הכבד המוטל עליה בימים אלה (ויצוין כי כבר לפני עשרים שנה נאמר בפסיקה כי הלשכה לסיוע משפטי "אינה ברוכת משאבים (וזה היה מצבה תמיד)"; ראו בש"א 6708/00 אהרן נ' אמנון, פ"ד נד(4) 702 (2000) (הרשם (כתוארו דאז) ב' אוקון)). חרף קשיים אלה נראה כי ככל שהדבר נוגע למערך הייצוג החיצוני שבמסגרתו פועלים עורכי דין חיצוניים מטעם הלשכה לסיוע משפטי, מן הראוי כי תיערך על ידי הלשכה לסיוע משפטי בחינה באשר למנגנון העברת דיווחים של עורכי הדין החיצוניים על דבר מתן החלטות שיפוטיות. זאת, על מנת למנוע תקלות מסוג "טלפון שבור" כגון זו שארעה במקרה דנן, בין הלשכה לסיוע משפטי לגורמים העובדים עמה, אשר כפועל יוצא ממנה הועבר כאמור דיווח על ידי עורך הדין החיצוני על דבר מתן ההחלטה בחלוף שלושה חודשים מעת שזו ניתנה.

10. ודוק: לא אחת נדחות בקשות ארכה שמגישה הלשכה לסיוע משפטי מחמת מחדליו הדיוניים של בעל-הדין המיוצג על ידה, כגון שלא פעל בשקידה ראויה ובזריזות המצופה ממנו בטרם פנה ללשכה לסיוע משפטי (ראו למשל, בש"א 8087/19 פלוני נ' פלונית, פסקה 9 (16.12.2019)). ברם, בענייננו איני סבור כי יש לזקוף לחובתה של המבקשת עצמה את מחדליו של עורך הדין החיצוני (ולטעם זה נתתי בנסיבות העניין משקל משמעותי). ברם, מן העבר השני ועם כל ההבנה למצבם של בעלי דין מעוטי יכולת ולקשיים עמם מתמודדת הלשכה לסיוע משפטי, ברי כי לא ניתן להתעלם גם מזכויותיו הדיוניות של הצד שכנגד כמו גם מעקרון סופיות הדיון וגם לאלה יש ליתן את המשקל הראוי.

מן הראוי אפוא כי תיערך לגבי סוגיה זו בחינה בלשכה לסיוע משפטי על מנת שניתן יהיה למנוע הישנותן של תקלות דומות בעתיד, תוך הגשת בקשות ארכה במועד.

11. הבקשה להארכת מועד מתקבלת אפוא.

המועד להגשת הליך ערעורי על החלטתו של בית המשפט המחוזי יוארך עד ליום

.14.12.2020

דבר הארכה יצוין בפתח ההליך, ככל שיוגש, והחלטתי זו תצורף כנספח.

בנסיבות העניין, אין צו להוצאות.

ניתנה היום, ז' בכסלו התשפ"א (23.11.2020).

רון גולדשטיין, שופט

ר ש ם